

ACC. N:R M. 13007:1-8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Småland Upptecknare: Josef Brandting, Hoomantorp
Härad: Konga Berättare: " " "
Socken: Hoomantorp Berättarens yrke: glasblåsare
Uppteckningsår: 1953 Född år 1893 i Hoomantorp

Det späda barnets klädsel och vänd. s. 1-8. LUF 97.

ACC. N:R M. 13007: /.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Öfver Sinsbänder, Träpar och Stugpittare något är för
och öfver schelskiftet

Skätsel och värd.

Det enda autisptiska medel som kom till använd-
ning var Ascepsin, vilket vid denna tid såltes utspädd
litetvis av en hringvandrare försäljare, känd under
någon benämning som "Ascepsinubben".

Man brukade lägga en tvåkanna insmukt i en
en linnetrass över naveln sedan navelsträngen
fallit av för att förskamma navelkräck.

Sedan barnet ringjorts och torbats pudratis
det i ludorck, Arnikil, gräst och stjort med potatis-
mjöl, som då alltid benämndes Stjörkelles eller också
med frönmjöl eller sparsma av Linum, som många
numera felaktigt kallar "Käringmjöl" men då benäm-
des både "Käringmjöl" och "Stjortas".

Enstaka gång vägses barnet inkuutat i en handduk
e. d. med biten av trä. Det sköttes om i mörket

Luf. 97

1

hvar, vilken då satt på en pall framför brasan i den öppna spisen.

Barnet låg som regel i vagnen, vilken var natten ständ vid moderns säng, och som dagarna vintertid närmare spisen. För det sjuka eller sjukligt lyfte modern över det i sin säng, liksom då det skulle dö. Det förhåller att man hade gjort förskinn under barnet för att förhindra värta i sängen men man sållan, ty dels behövdes skinn till fällan i stället för täcken och dels var det ju inte så nära med modern i vagnen, den innehöll ju bara kackler, som lätt kunde bytas. Vagnen var som regel den kaariska kistan på tvärräder med ar massivt trä. I mitt hem var den vintertid av annan typ. Den bestod av en något mindre kaarisk och betydligt "tingligare" låda, med tvärräder upphängd i pelare vid vardera gavel. Dessa pelare upphöjdes i sin tur av en fot, bestående av en stadig träram ungefär som till en gammalbagg karvel eller Bann. Med en lång sinnar

i vissa fall övertog man förälskan i gungning var man än befann sig i rummet. Vid arbete ute på fält eller slätter företrädde ett lakea med bida ändarna på $1\frac{1}{2}$ -2 alnars avstånd från varandra i en trätgren eller i modladans tak och i den påse som därvid uppfäst låtes barnet. Det hade då en säker bida sägö vagg.

Man hängde över barnet en gardinkasa sammantid till skydd mot flugor och andra insekter.

Så barnet liade, hette det att barnet dottade eller också att det dessade, i minn grav från att det fick paltan.

Om modersmjölken sinde drack modern slätvälling (kokt i kumak på kornmjöl och vatten) eller öluppa (kokt av mjölk och surt dricka). Barnet fick bröstet när det skrek ihjallan, ofta för att trösta eller tysta det, som för att det slagit eller bränt sig o. d. Kände aldrig talas om några bestämda tider för digivning. Tiden för ^{förälsning} ~~förälsning~~ var i många fall bestämd dels av om

andra en bärde riklig tillgång på mjölk, dels på hemmet
hållotillståndet eller till och dels på att man väntade ett
mycket barn. Vid den ena av dessa tidpunkterna vickade man
gärna lite snittat kaviar över att barnet redan var avvänt.

I grannskapet i Munkby - en del av Kronanströms kö-
ping - så Karl Pettersson på Myrbyen någon gång mellan
1910 - och 1915 till en av pojkarna, som han inspirerades
med mjölk och tafflarna på direkt till sin mor och
ville bärja hälsan upp honom blev: "Ta av dig tafflarna
pojke innan du dödar mig". En annan bevisande
historia; år 1951 frågade jag John Pettersson f. i grann-
skapet Linder ¹⁸⁶⁸ om bollen i Kronanström sedan barndomen.
Karl Pettersson gatt minne från ungdomsåren? "Om ja han,
ja minns jag väl som då han hämtat jagor när ja döb-
sade mig min. ja va väl en tre fyra år, ja sprang
å slut na i kyrkorna å va ätten na när ja fallt å
gnällde att han skulle sätta sig så ja fick döta na".

Så barnet skulle väntas av bästade man ja det tigger

och mjölk. Tuggarna gavs av modern, sörvita eller mormor
eller barnens tillhörande familjer, det i så fall var det mest de
samma skatte barnet och gav det tuggor. Det var smörgår,
fläskt, potatis och nästare vad mat som kallades som tugg-
gates. Tuggan togs i munn och munn med nypan och
gavs barnet direkt. Mjölken gavs med samma sked
som den tuggade användes. Var det grät, välling eller
annat varmt som gavs, tog den mottagare det i sin egen
mun först för att vara säker på att man ej brände barnet.

Barnen kände inte annat sätt att lära barnet
hålla sig tätt än att detta vid alla inestänkta tillfällen
hålls över pottan, - det hölls bakifrån under armar och i
knäveckor - samt att man förenkade inskräpa hos
barnet att det med ett enkelt ord (d. v. d. a.), grutning
eller tockan skulle ge sitt behör tillkänna.

man kan säga att man sysselsatte sig både med
och mindre med barnet då än nu. Det var ganska så enkelt
det gällde eller skrek eller skulle sövas och man gynnade

vargvisor för det, men å andra sidan var det ju häst
svårt, muggades is så ofta och låg därför blött och ännu
mer än nu. Därför var det ju i långt större utsträckning
än nu vanligt att barn eller äldre i allmänhet
som av barnet, varför barnen, mer före än nu, slängde sig i
muggen, eller bröt sig i armar eller ben och därför - ju
sitts med bristen på sakkyrning läkarsvård - ofta sig
deformerade på något sätt.

Vargvisor man sjöng varo bl. a.: "Vissa full, kaka
grötan full, det kommer till sultna himlar, du nu är
du, den andra är jag, den tredje är prästens balladerna". Eller
"Kinka satt på lagårdstak, sjöng så denna visa, om inte
barnet vill sova nu, så får det smaka risot. Smälla bräsa
sjung inte så, barnet blir nog snällt ändå, sjung nu denna
visa".

Jag kan inte minna mig att lästnapp användes, mer
än att barnet någon gång gavs en liten sockerbit i kanten
i en av dessa, men att napp användes på ett tidigt stadium

frangår därav att vi i vårt lilla hembygdsmuseum
har en del af av hem.

Så barnet tog en vaggan fattade man det om knäppan
under armarna.

Barnet bars alltid i famnen eller på ^{kastare steghorn} ~~armarna~~ så länge
det var litet, givetvis med det undantaget att det låg i
barnavårslarrens kria då denna åkte hälskajuts. Man
född 1853 brukade alltid tala om, att när jag skulle döpas
bar quinnor mig på ryggen. Den 3 km. långa vägen till
kyrkan och hem igen. Det förhåller ibland att barnet
sedan det blivit större och tyngre, vid långfärd drags på
en liten hannaqigad kanna. Denna bestod av en skabel,
som mestadels kräkte sig uppåt, vid skabelns under ända
var en bänk förankrad så att ett kors bildades. Bankens
båda ändar varo förbundna till tappar, som passade till
barkålen i ett par stora träkvällars centrum, en spik
eller fläns hindrade kvällarna = hjulen att falla av.
På själva koret byggdes en lida = häck av bräder.

ACC. N:R **M. 13007:8.**

Leban var åttiofem år gammal när han dog.

Hans gårdstalor eller andra dylika föremål
när barnet skulle läras att gå användes icke.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8